

Szabó Lilla

Kalotaszegi Magyar Napok – hagyományteremtés vagy politikai játszma?

Az 1989-es változások teljesen új helyzetet teremtettek a romániai és egyben az erdélyi politikum számára: zavaros időszak következett, amikor ki kellett találni azokat a politikai és társadalmi hagyományokat, amelyek a vezető szerepet vállaló politikum hatalmát és képviseleti jogát voltak hivatottak alátámasztani, legitimizálni. A közösségek számára olyan társadalmi álcázott hagyományokat kellett bevezetni, amelyek mögöttes politikai szándéka rejtve maradt, de a közösség identitáserősítő jellege hangsúlyosan megjelent segítve ezek elterjedését, megmaradását. Az új helyzetben a leglátványosabb és legszélesebb rétegeket megszólító új hagyományok egyike a város- és falunapok, a tömegeket vonzó rendezvények, fesztiválok megszervezése volt.

A város- és falunapok tömegvonzását az adott településen működő kultúrscoportok, iskolák színjátzó és/vagy hagyományörző csoportjainak fellépése, a vásár, a koncertek, valamint a gasztronómia látványos elemeinek felsorakoztatása biztosította. A rendezvények időpontját általában úgy választották meg a szervezők, hogy azok a település védőszentjének vagy a templom búcsújának a napja körül, ritkább esetben a település történetében jelentőséggel bíró esemény évfordulójának környékére essenek. Változó világunkban ezek a rendezvények az egykori paraszti életforma társas összejöveteleinek a helyét vették át, teljesen más nagyságrendekben mérve ezek közösségi hatásait, összetartó erejét. A globalizáció, a piac liberalizációjának és a határok átjárhatóságának hatására ezek a rendezvények alternatívát kínálnak a közösségi együttlétre, a (minőségi) szórakozásra, a kikapcsolódásra, sok esetben a hagyomány köntösébe öltöztetve.

Hogyan határozhatjuk meg a hagyományt, milyen módozatai vannak a hagyományteremtésnek, és ezek hogyan kapcsolódnak a 21. század tömegrendezvényeihez?

A *kitalált hagyomány* (Hobsbawm 1987) vagy *hagyományteremtés* (Hofer–Niedermüller szerk. 1987) a társadalomban végbemenő gyors és mély változásokra adott válaszokat tükrözi, amely elsődleges célja a társadalmi összetartozás érzésének kifejezése, identitás kifejezése és a társadalmi kapcsolatok strukturálása (Hobsbawm 1987: 127). A tömeges hagyományteremtés két nagy csoportját különíti el a szerző: a politikait és a társadalmi. Míg az előbbi kitalálása tudatos, jól felépített, végrehajtásában a politikai struktúra intézményei játszanak szerepet, addig az utóbb-

bi nem rendelkezik sajátos célkitűzéssel, bár lehet politikai funkciója (Hobsbawm 1987: 127–128).

A *folklorizmus* során a népi kultúra elemei eredeti környezetükből, használatukból kiragadva jelennek meg teljesen új környezetben, összefüggésekben. A jelenség elterjedése a globalizáció hatásának, a szórakoztatóipar és a turizmus fejlődésének eredményeképp a népi kultúra a tömegkultúra részévé válik, elveszítve eredeti szerepét a népi élet szabályozásában (Vajda 2016).

Az örökség a közösségnek az a tudatosan kezelt hagyománya, amely felülemelkedik a mindennapokon, jól meghatározott ideológiai és politikai célokat szolgál a gazdasági tényezők mellett, felhasználásában pedig a turizmus játszik jelentős szerepet (vö: Jakab–Vajda 2016, Vajda 2016). Az örökségalkotás folyamatában a hagyomány fesztivalizációja is nyomon követhető (Jakab–Vajda 2018), jó példa erre a csiksomlyói búcsú vagy a Nemzet kenyere, amelyek erős ideológiai háttérrel rendelkező események (vö: Jakab–Vajda szerk. 2018).

A város- és falunapok túlnyomó többsége a helyi, számtalan esetben az országos politikai elit kitalált hagyományaiként jelentek meg. Számuk növekedése jelzi, hogy a tömegnek szüksége van a szórakozásra, fogyasztóként viszonyul a kultúra különböző elemeihez, a technikai újításokhoz, a médiához, de saját örökségéhez is, és folyamatos ingerre van szüksége, hogy fogyasztói éhségét csillapíthassa.

Fesztiválokról általában

Az 1990-es években robbanásszerűen jelentkező város- és falunapok, a tömegszórakoztatás egyik módozataként az ókorban gyökerező vallási-kulturális jellegű ünnepekig nyúlnak vissza. Ezek az ünnepek, fesztiválok jelentős változáson mentek keresztül a századok folyamán, azonban néhány jól körülhatárolható jellegzetességet megtartottak. Elsősorban közösségi élményt nyújtanak, résztvevői tudják, hogy a közönség többi tagjával összeköti őket valami (hasonló életvitel és értékrend, kultúra, nyelv stb.), mely alapján közösséget vállalhatnak. A közös életérzés megszünteti a társadalmi különbségeket, az insider–outsider szerepeket, mindenki egyformán fogyasztóvá válik. Identitás erősítő szerepük mellett a lokális értékeket is hangsúlyozzák elkülönítve magukat a globális világ hatásaitól (Hunyadi–Inkei–Szabó 2006).

A 21. századi ünnepek, fesztiválok politikai és társadalmi szerepe mellett hangsúlyos kulturális és gazdasági szerepet is betöltenek, ami jelentős mértékben meghatározza társadalmi beágyazottságukat. A felsorolt jellegzetességek mellett a sikeres fesztiválok járulékos hatása lehet a környezeti fejlődés és a gazdasági fellendülés is (Hunyadi–Inkei–Szabó 2006).

Erdélyben a magyar közösségek életében megjelenő város- és falunapok vizsgálata során azt tapasztaljuk, hogy a szervező intézmény vagy szervezet látványosan meghatározza az adott rendezvény jellegét. A tömbmagyar településeken a polgármesteri hivatal és a helyi önkormányzat szervezi a rendezvényeket, illetve az általuk megbízott vagy hozzájuk tartozó kulturális rendezvények szervezéséért felelős osz-

tály (Bodó–Szabó–Széman szerk. 2016). A szórványban élő magyar közösségek a 2000-es évek első évtizedétől kezdték megszervezni saját ünnepnapjaikat, 2010-től pedig megjelentek az ún. *magyar napok típusú*¹ rendezvények a Kolozsvári Magyar Napok² mintáját követve. A román többségű városokban a magyar közösségekben civil kezdeményezésre jöttek ezek létre, főszervezői – egy-két település kivételével – a civil szervezetek. A rendezvények kibontakozásához nagyban hozzájárult az a hiányosság, hogy az adott településeken szervezett városnapokon elszórva vagy teljesen alulreprezentálva jelent meg a magyar közösség a programok tekintetében. Más esetekben a településen szervezett magyar közösségnek szóló rendezvények kiüresedtek, érdektelenné váltak a közönség számára (pl. Nagyvárad, Temesvár).

Kalotaszegi Magyar Napok

Kalotaszeg történeti-néprajzi régió központjában, Bánffyhunyadon, 2013-ban szervezték meg először a Kalotaszegi Magyar Napokat. Az azóta eltelt időszakban összesen négy alkalommal volt megrendezve, egymástól teljesen eltérő szervezőcsapat munkájának eredményeként. Ez a jelenség merőben eltér az Erdély-szerzte szervezett Magyar Napok gyakorlatától, hiszen a kezdeményező testület és a jogi háttérként működő civil szervezet mindenhol igyekszik évről évre létrehozni az általa kitalált rendezvényt.

A közel negyven részben vagy teljesen magyarlakta települést magába foglaló régió túlnyomó része falu, amelyek egy város, Bánffyhunyad köré rendeződnek (Kós 1993: 156). Az itt szervezett kulturális rendezvénysorozat célközönsége egy erősen rurális közösség, amely a globalizáció hatására sok tekintetben eltávolodott a hagyományos életmódtól.

A Kalotaszegi Magyar Napok egy olyan rendezvény, amely a régió lakóit, elsősorban a Bánffyhunyad környéki települések lakóit tudja érdemben megszólítani és közös ünneplésre összegyűjteni. Kihívást jelenthet a mindenkori szervezőknek a közönség bevonása, hiszen minden településnek megvannak a maga falunapjai, így a nyári időszak majdnem minden hétvégéjén szerveznek falunapot Kalotaszegen, sok esetben több helyen is szervezkednek ugyanabban az időpontban. Ezek a rendezvényeken most már neves, lassan a szakmából kiöregedő magyarországi előadók is

- 1 Az első Magyar Nap megszervezése 1941. május 25-én, egy vasárnapon történt a második bécsi döntést követően. A nagyszabású rendezvényt az Erdélyi Párt kolozsvári alakuló nagygyűlését megelőzően tartották meg. Az ötletet az erdélyi szászok május 1-jén, éves rendszerességgel szervezett Szász Napja adta. A széles körű mozgósításnak köszönhetően Nyíró József pártelnök, a rendezvény főszoneka 25 ezer ember előtt beszélt a Főtéren. (Bővebben: Murádin 2018.)
- 2 A Kolozsvári Magyar Napok létrejötte nem kötődik 1941-es elődjéhez, céljaik azonban nagyon sok pontos hasonlóságot mutatnak. A KMN létrejötte széles körű civil és politikai konzultációhoz kötött, megvalósításában mellőzte a politikai hagyományokat annak ellenére, hogy főszervezői és ötletgazdája az akkori Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács Kolozs megyei szervezetének tagjai voltak. A rendezvény a kolozsvári magyar közösség számára egy többszörösen terhelt időszak lejártával jött létre, civil összefogással valós közösségi élményt nyújtva a résztvevőknek Kolozsvár közterein (is). (Bővebben: Szabó 2016.)

fellépnek a szervezők megfontolt közönségvonzó szándékát erősítendő: kulturális rendezvényeken általában a koncertek a legnagyobb számú közönséget vonzó programpontok.

A rendezvények szervezői, helyszínei

A rendezvény története atipikus az erdélyi rendezvények között: az eltelt 6 év során három különböző csapat szervezte meg a négy kiadását a Kalotaszegi Magyar Napoknak, és mindhárom magyar politikai alakulatnak köze volt valamelyik rendezvényhez.

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács kezdeményezésére jött létre a Kalotaszegi Magyar Napok 2013-ban, társszervezők voltak a Reconstructio Egyesület és a Kalotaszeg Klub. A rendezvény partnere az Erdélyi Magyar Néppárt és a Magyar Polgári Párt bánffyhungyadi szervezete volt. A nyitógálának a helyi kultúrotthon adott helyet, a háromnapos rendezvény központi helyszíne a Barcsay-kert volt, kiállítás nyílt a Ravasz László Emlékházban és a református templomban is szerveztek egy klasszikus koncertet.

A következő alkalommal, 2015-ben már Kalotaszegi Napok névvel szervezte meg a Vigyázó Egyesület, melynek társszervezői az Erdélyi Magyar Néppárt Kolozs megyei szervezete, a Mezőségi Gazdák Egyesülete és a Kolozsi Kaláris Egyesület voltak. A kezdeményező EMNT és az MPP bánffyhungyadi szervezete nem jelentek meg a szervezők között, bár az MPP korábbi helyi vezetője a rendezvény egyik főszervezője volt. A szervezők körében történt változás miatt maradhatott ki az elnevezésből a *magyar* jelző. Az első alkalomhoz hasonlóan, a helyi kultúrotthonban szervezték meg a nyitógálát, majd a Barcsay-kertben zajlott le a háromnapos rendezvény.

2017-ben újabb fordulat történt: a rendezvény szervezője a Kós Károly Kulturális Egyesület és az RMDSZ bánffyhungyadi szervezete volt, partnereik a Suhanc Néptáncsoport és a Bánffyhungyadi Református Egyházközség. *A népviselet ünnepe* jelmonddal szervezett rendezvény mozgatórugója Bánffyhungyad RMDSZ-es alpolgármestere, aki már a 2015-ös rendezvényen is szerepelt meghívottként. Az egynapos rendezvény a Ravasz-házban kezdődött, innen vonultak fel a különböző kalotaszegi falvakat képviselő, népviseletbe öltözött fiatalok a kultúrotthonba.

A 2018-as rendezvény megvalósítói ugyancsak a Kós Károly Kulturális Egyesület és az RMDSZ bánffyhungyadi szervezete, partnereik a Suhanc Néptáncsoport és a Bánffyhungyadi Református Egyházközség. Az előző évben használt, *A népviselet ünnepe* jelmonddal szervezett rendezvény kétnaposra bővült, fő helyszíne a Barcsay-kert volt, a Kalotaszegről szóló képzőművészeti kiállításnak azonban a Ravasz-ház adott helyet. A vasárnapi népviseleti felvonulás útvonala a kultúrotthontól, rövid megállóval a református templomnál, a Barcsay-kertig tartott, ahol ünnepi műsorral ért véget.

Programkínálat: hagyományos és populáris felhozatal

A 2013-as programkínálat a Kolozsvári Magyar Napok programstruktúráját követve átméretezve, helyi jellegzetességekkel kiegészítve: kalotaszegi termékek vására, irodalmi programok és beszélgetések helyben élő vagy innen elszármazott írókkal, költőkkel, Kalotaszegről szóló képzőművészeti és fotókiállítás, kalotaszegi néptánc bemutatók és táncház, gyermekfoglalkozások és bábszínház, focimérkőzések/focibajnokságok, főzőverseny, koncertek, multságok.

A 2015-ös rendezvény szintén a megszokott helyi jellegzetességekre épít: helyi kézműves termékek vására és mezőgazdasági kiállítás, gyermekfoglalkozások körös-fői mesterekkel, bábszínház, előadások és kerekasztal beszélgetések helyi, erdélyi és magyarországi politikusokkal és előadókkal, néptánc előadások, focibajnokság és gyerekfoci-bemutató, új elemként került be a lovasíjászbemutató, ami a szervezők történelmi múlt iránti nosztalgiáját tükrözi.

A 2017-es rendezvény délutáni áhítattal kezdődött a Ravasz-házban, amit irodalmi előadás, majd kiállításmegnyitó követett. A népviseleti felvonulás³ a Ravasz-háztól a kultúrotthonig tartott, ahová első alkalommal 10 kalotaszegi települést sikerült bevonnai. A rendezvényt ünnepi műsor zárta a kultúrotthonban.

2018-ban a rendezvény kiegészül a hagyományos mesterségek bemutatójával, minifoci-bajnoksággal, íróasszony-találkozóval, könyvbemutatóval, bábszínházzal, kerekasztal-beszélgetéssel és judo-bemutatóval a Kalotaszeget bemutató kiállítás megnyitójával. A népviseleti felvonulás és mustra ez alkalommal a kultúrotthonból indult a Barcsay-kertbe, ahol ünnepi műsorral zárult – többek között a környékbéli református egyházi kórusok ünnepi bemutatkozásával. Kalotaszeg falvainak magyar lakossága, kivétel a Kolozsvár közelében fekvő néhány község és Jegenye, református vallású (Kós 1993: 156–157). A helyi református egyházközség jelenléte a rendezvény szervezői között indokolja a református egyházi kórusok fellépését a Kalotaszegi Magyar Napokon. A néptáncsoportok előadása után koncerttel zárult a rendezvény. A bővülő programfelhozatal azt mutatja, hogy a szervezők megpróbálják minél szélesebb körben bevonnai a kalotaszegi települések lakóit politikai, egyházi és civil vonalon egyaránt.

Mindegyik rendezvény igyekezett a hozzá közel álló politikusokat felvonultatni, saját, helyi és megyei képviselőiken túl helyenként magyarországi meghívottakat is bemutatva – ez kötelező járuléka minden rendezvénynek, hiszen a támogatóknak teret kell adni a „közönségfürdőzéshez”. (A nyitó ünnepségeken és a népviseleti felvonulásokon megjelennek a politikai pártok helyi és megyei vezetői; 2015-ben Hoppál Péter magyar államtitkár vett részt kerekasztal-beszélgetésen; 2018-ban Hegedüs Csilla RMDSZ-politikus moderált, szakmai meghívottként Fülemile Ágnes és Balogh

3 A népviseleti felvonulás ötletét valószínűleg a Szent István-napi Nemzetközi NéptáncTalálkozó augusztus 20-i népviseleti felvonulása és táncavalkádja szolgáltatta, ami egy látványos, táncokkal és játékkal tűzdelt ünnepi eseményt jelent Kolozsvár utcáin. A bánffyhungyadi példa ennek egy leegyszerűsített változata, ami a román népviseleti felvonulások, a *Parada portului popular*-t is feleleveníti a szemlélődben.

Balázs magyarországi néprajzkutatók kapcsolódnak be a Kalotaszeg jövőjét körbejáró kerekasztal-beszélgetésbe.)

A programok túlnyomó többsége minden alkalommal a helyi értékekre összpontosít, azok bemutatására, felelevenítésére, megismertetésére. Az egyes programpon- tok meghívottjai is nagyrészt helyi értelmiségiek, művészek, alkotók, lelkészek, rit- kán vonva be magyarországi szakembereket (ők nemcsak kutatták a vidéket, hanem oda is költöztek hosszabb időszakra, így „hazahívták” őket) is a témák megvitatására.

Állandó programeleme mind a négy rendezvénynek a Magyarbikali Gyermeke- zeknek, a Kalotaszeg Néptáncgyűttes és a Suhanc Néptánccsoport. Mindhárom cso- portosulás Bánffyhunrad és környékének fiatal tehetségeit gyűjti egybe, kiemelkedő népszerűségnek örvendve a fiatalok körében.

A legnépszerűbbek az esti koncertek maradtak. A fellépők nagyrészt helyi együt- tesek, esténként egy-egy nevesebb magyarországi előadó gazdagította a felhozatalt.

Vonzó programpontnak számít a sport, a megszervezett focibajnokságok. Ezek minden évben népes közönség előtt zajlottak, minden korosztály képviselte magát a szurkolók és a nézők között. A kalotaszegi hagyományörző közösség nem kivétel a labdarúgás elterjedésében, Bánffyhunrad focicsapata széleskörű népszerűségnek örvend. A proletár tömegkultúra megjelenésével a labdarúgás elsősorban a mun- kásosztályt vonzotta, az elvárosiasodási folyamat során azonban vidéken is elter- jedt (Hobsbawm 1987: 159–161). A labdarúgás népes táborát tud összekovácsolni, ezt bizonyították mind a négy rendezvényen megszervezett öregfiú mérkőzések, baráti megmérettetések és a focibajnokságok.

A fesztiválok lazulás övezetének hangulatát a sörsátrak teremtették meg, ezek alatt gyűltek össze a közönség tagjai ismerősökkel, barátokkal beszélgetni. A sör és a grillételek társaságában jókedvű csoportok alakultak ki, akik déltől késő estig részt- vevői voltak a rendezvényeknek.

2018-ban Kalotaszegi Magyar Napok programkínálata visszatért az első két ren- dezvény szerkezeti elemeihez, ezt mutatja a Barcsay-kert térhasználat és a prog- ramstruktúra is. A helyi értékek hangsúlyos megjelenítése, a különböző csoportok bevonása a szervezők elkötelezettségét jelzi a régió összefogása, népszerűsítése irá- nyába.

Arculat

Az arculat a legfeltűnőbb eleme a rendezvényeknek, ahol nyomon követhető a há- rom különböző szervezőcsapat munkája, elképzelése. Míg a rendezvények szintjén, valamint a térhasználatban nagyrészt az első rendezvény elképzeléseit használták, az arculatot mindegyik csapat saját elképzelése szerint alkotta újra.

A 2013-as arculatban stilizált kapu és kerítés jelenik meg, tetején a piros ka- kassal, mintegy jelezve a népi építészet, a háztáji gazdálkodás kapcsolatát a hagyo- mányos életmóddal. A nyitott kapu a vendégszeretet, a vendégvárást jeleníti meg. A sarkantyús kiskakas a rendezvény kabalája, akárcsak a Kolozsvári Magyar Napok Oszkárja (csókája). (1. kép)

A 2015-ös arculatban egy stilizált kapudísz láthatunk fölötté toronnyal, ami ugyancsak a hagyományos életmódra, a népi vallásosság megnyilvánulási helyére utal, a kalotaszegi népi építészetre jellemző elemek eszköztárából merítve. (2. kép)

A 2017-es arculatban a stilizált rózsa tűnt fel, a kalotaszegi faragványok díszítő-eleme (3. kép). A 2018-as rendezvényen különböző színekben ugyanez a logó jelent meg, mintegy jelezve a folytonosságot is (4. kép).

Hagyományteremtés?

Visszatérve a címben feltett kérdés első elemére, nézzük meg, hogyan próbálnak hagyományt teremteni ezek a rendezvények, és egyáltalán beszélhetünk-e hagyományteremtésről?

A hagyomány, a *traditum* Shils-i értelemben egy olyan produktum, amit egyik generáció a másiknak átad (Shils 1987). Milyen produktumról beszélhetünk egy rendezvény kapcsán, ami az emberi cselekvés, gondolkodás vagy képzelet terméke? Ha a bemutatott rendezvényeket végigpásztázzuk, megtaláljuk bennük azokat a közös elemeket, amelyek a hat esztendő során állandóak maradtak vagy nagyon keveset változtak: a népművészeti termékek, a népviselet, a népzene és a néptánc. A kalotaszegi színek, formák, életérzések megjelenítése a rendezvény elnevezéséhez való igazodást is mutatja, hiszen egy történelmi-néprajzi régió ünnepnapjai kívánnak lenni. Ennek elérése érdekében olyan környezetet kell teremteni, ahol a látogató, a közönség otthonosan érzi magát, régen látott ismerősökkel találkozhat, barátokkal, szomszédokkal, iskolatársakkal és könnyen belakja a teret miközben a felsorakoztatott programokon is részt vesz.

Miért szükséges a néphagyományra építve fesztivált szervezni? Miben tud újat hozni a rendezvény? Mi indokolja létjogosultságát, fennmaradását? A hagyomány önmagában is létezik, annak megmutatása, közösségi térbe való felvonultatása nem változtat annak helyzetén. Az a tény azonban, hogy létezik egy olyan rendezvény, ahol minden település bemutathatja örökségét, elbűszkélkedhet kincseivel, összehozza az embereket az alapvető emberi kíváncsiságnak köszönhetően. Ezen túlmenően, a rendezvények mögött létező eszme is a fennmaradás irányába mutat: olyan találkozási hely legyen, ahol a régió minden településéről származó kalotaszegi együtt ünnepelhesen a különböző kalotaszegi tájegységek képviselőivel. A népviseleti felvonulás és mustra kítűnő alkalmat szolgáltat erre, amennyire az egyes közösségek tagjai is a magukénak érzik és önként képviseltetik magukat. Ez természetesen csak akkor életképes, ha ennek résztvevői önkéntes alapon jelennek meg. A belső igény hatására létrejövő részvétel valós találkozási igényre utal, ami megteremtheti a regionális összefogásnak, közös ünneplésnek a stabil alapjait. Ezt az eszmét tudják továbbadni a szervezők és a résztvevők is a következő generációknak, mint azt az értelmes dolgot, amit csinálni érdemes (Shils 1987: 32). Amennyiben nem sikerül továbbadni, a hagyomány eltűnik.

Fenn tud-e maradni a politikum létrehozta rendezvény a változó időkben? A rendezvény szokatlan története arra enged következtetni, hogy ez a rendezvény minden politikai változást képes túlélni. Az utolsó két alkalom a rendszeresség irányába mutat, az egyház bevonásával a helyi beágyazódást is elérheti.

Mikor beszélhetünk hagyományról egy rendezvény esetében? A hagyomány fennmaradásának idejét Edward Shils legalább három rövid vagy hosszú generáción keresztülhaladó hagyományban jelöli meg (Shils 1987: 35). Rendezvények esetében nagyon ritka, hogy több generáción keresztül fennmaradjon egy ünneppsorozat, egyetlen erdélyi példája talán a Csángó Fesztivál, amely az 1970-es évek óta létezik. Ilyen tekintetben, véleményem szerint, egy rendezvényt akkor tekinthetünk hagyománynak, ha egymást követő években három-négy alkalommal létrejön ugyanazt az eszmét követve, ugyanabban a szervezői felállásban. Jelen esetben még nem jelenthetjük ki, hogy a Kalotaszegi Magyar Napok hagyományt teremtett, azonban jó úton halad a fennmaradás irányába.

Politikai játszma?

A címben feltett kérdés második eleméhez visszatérve járjuk körbe, hogy mennyire tekinthető politikai játszma eredményének maga a rendezvény.

2013-ban két választás között találták ki a Kalotaszegi Magyar Napokat. Fő politikai célja az Erdélyi Magyar Néppárt népszerűsítése, a bánffyhunyadi szervezet megerősítése volt. Az első rendezvény alkalmával az EMNP és az RMDSZ között nem sikerült kompromisszumos megoldást találni, párhuzamos rendezvények zajlottak – a Kalotaszegi Magyar Napok idején (2013. május 31–június 2.) az RMDSZ külön gyermeknapi ünnepséget szervezett.

2015-ben, 2 év kihagyással, az Erdélyi Magyar Néppárt megyei szervezete folytatja a 2013-as rendezvényt, azonban Kalotaszegi Napok névvel hirdeti meg, mintegy jelezve, hogy másik szervezőcsapat munkájának az eredménye. Választások előtti év, kampányidőszak, a helyi szervezet erősítését is láthatjuk a rendezvény szervezése mögött. A nyitógála felszólalói között megjelenik a leendő magyar alpolgármester asszony is, aki az RMDSZ-t képviseli a bánffyhunyadi helyi tanácsban. Kinek kampányol a rendezvény?

2017-ben, újabb 2 év kihagyás után, az RMDSZ bánffyhunyadi szervezete, immár Kalotaszegi Magyar Nap névvel szervezi meg az egynapos rendezvényt a megválasztott alpolgármester asszonynak köszönhetően. 2018-ban ugyanazt a csapatot látjuk a már kétnaposra bővült rendezvény élén. A szervezésben részt vett az RMDSZ megyei szervezetének ifjúsági szárnya is, ami fiatalos lendületet adott a Kalotaszegi Magyar Napok 4. kiadásának.

A fentebb ismertetett helyzet a kitalált hagyományok Eric Hobsbawm általi tipologizálásában a hagyományteremtésnek a státusokat és hatalmi viszonyokat megerősítő és legitimizáló voltára mutat. Hobsbawm szerint a kitalált hagyományok kizárólag társadalmi és politikai funkciójuk miatt jelennek meg és léteznek. A ma-

nipulatív jelleg létrejöttüktől fogva biztosított, hiszen ez az elsődleges céljuk (Hobsbawm 1987: 181–182). A Kalotaszegi Magyar Napok fejlődéstörténetét végigpásztázva nyilvánvaló a politikai érdek. Ami emögött van, a szemlélőnek láthatatlan marad.

Kitekintés

A Kalotaszegi Magyar Napok társadalmi-kulturális hatásai vitathatatlanok, hiszen szórakozási, kikapcsolódási és élményszerzési lehetőséget biztosítanak a helyi lakosságnak, az együvé tartozás érzésének megélésével hozzájárulnak a kalotaszegi identitás erősítéséhez. Gazdasági hatásai között említhetjük a helyi vállalkozások részvételét, bevételeinek pozitív alakulását a rendezvény ideje alatt. A helyi hagyományok és a kultúra közvetítőjeként a rendezvény a kulturális turizmus fejlesztését is lehetővé teszi (Kundi 2012).

Politikai játszma, manipuláció vagy a szervezők valóban elkötelezett képviselői a közösségnek? Valószínűleg a hagyományteremtés folyamatában eldől.

Szakirodalom

Bodó Barna – Szabó Lilla – Széman Emese Rózsa (szerk.)

2016 *Erdélyi Magyar Civil Évkönyv 2015*. Magyar Civil Szervezetek Erdélyi Szövetsége, Kolozsvár.

Hobsbawm, Eric

1987 Tömeges hagyomány-termelés: Európa 1870–1914. In: Hofer Tamás – Niedermüller Péter (szerk.): *Hagyomány és hagyományalkotás. Tanulmánygyűjtemény*. (Kultúraelmélet és nemzeti kultúrák, 1.) MTA Néprajzi Kutató Csoport, Budapest, 127–197.

Hofer Tamás – Niedermüller Péter (szerk.)

1987 *Hagyomány és hagyományalkotás. Tanulmánygyűjtemény*. (Kultúraelmélet és nemzeti kultúrák, 1.) MTA Néprajzi Kutató Csoport, Budapest.

Hunyadi Zsuzsa – Inkei Péter – Szabó János Zoltán

2006 *Fesztivál-világ*. (NKA kutatások, 3.) Kelet-Közép-Európai Kulturális Obszervatórium Alapítvány, Budapest.

Jakab Albert Zsolt – Vajda András

2016 Előszó. In: Uők (szerk.): *Érték és közösség. A hagyomány és az örökség szerepe a változó lokális regiszterekben*. (Kriza Könyvek, 39.) Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 7–9.

2018 Örökség: etnicitás, regionális identitás és territorialitás. In: Uők (szerk.): *A néprajzi örökség új kontextusai. Funkció, használat, értelmezés*. (Kriza Könyvek, 43.) Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 7–28.

Jakab Albert Zsolt – Vajda András (szerk.)

2016 *Érték és közösség. A hagyomány és az örökség szerepe a változó lokális regiszterekben.* (Kriza Könyvek, 39.) Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár.

2018 *A néprajzi örökség új kontextusai. Funkció, használat, értelmezés.* (Kriza Könyvek, 43.) Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár.

Kós Károly

1993 *Kalotaszeg.* (Szemelvények az azonos című kötetből.) In: Uő: *Hármaskönyv.* Reprint kiadás. Budapest, 156–174. (Az első kiadás: Irodalmi Könyvkiadó, Bukarest, 1969.)

Kundi Viktória

2012 *Fesztiválok társadalmi és kulturális hatásainak mérése: módszertani áttekintés. E-CONOM Online tudományos folyóirat I. (2) 115–129.*

Murádin János Kristóf

2018 „A Magyar Napról jelentjük...” Az első kolozsvári Magyar Napok és közösségépítő jelentőségük az 1940-es években. In: H. Szabó Gyula (szerk.): *Kincses Kolozsvár Kalendáriuma 2018–2019.* Kriterion Könyvkiadó, Kolozsvár, 364–373.

Shils, Edward

1987 *A hagyomány.* Bevezetés. In: Hofer Tamás – Niedermüller Péter (szerk.): *Hagyomány és hagyományalkotás. Tanulmánygyűjtemény.* (Kultúraelmélet és nemzeti kultúrák, 1.) MTA Néprajzi Kutató Csoport, Budapest, 15–66.

Szabó Lilla

2016 *Kolozsvári Magyar Napok.* In: Bodó Barna – Szabó Lilla – Széman Emese Rózsa (szerk.): *Erdélyi Magyar Civil Évkönyv 2015.* Magyar Civil Szervezetek Erdélyi Szövetsége, Kolozsvár, 134–151.

Vajda András

2016 *Hagyomány, örökség, érték. A hagyomány használatának változó kontextusai.* In: Jakab Albert Zsolt – Vajda András (szerk.): *Érték és közösség. A hagyomány és az örökség szerepe a változó lokális regiszterekben.* (Kriza Könyvek, 39.) Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 21–58.

Zilele Culturale Maghiare din Zona Călatei – crearea unei tradiții sau un joc politic?

Lucrarea prezintă un festival organizat într-una dintre cele mai tradiționale regiuni ale Transilvaniei, denumită Zona Călatei. În prima parte studiul prezintă definițiile folosite pentru a descrie procesul de a crea o tradiție: tradiția inventată (Hobsbawm), folclorismul și moștenirea. Ca și rezultatul acestor procese, desigur datorat și schimbărilor politice petrecute în România, în ultimii 25 de ani au apărut sute de festivaluri în Transilvania, și nu numai. Studiul analizează în ce măsură aceste festivaluri pot fi considerate o tradiție sau inventarea unei tradiții. Apoi prezintă cele patru ediții a Zilelor Culturale Maghiare din Zona Călatei prin studierea organizatorilor, a locului de desfășurare și amenajarea acestuia, structurii de programe și designului folosit. Studiul se încheie prin analizarea întrebării formulate în titlu.

**Hungarian Days of Kalotaszeg Region –
Establishing a Tradition or Playing Political Games?**

The paper aims to present a festival organized in one of the most tradition keeping regions of Transylvania. First the author takes a look at the definitions used to define the process of establishing a tradition, namely the 'invented tradition' (Hobsbawm), the folklorism and the heritage. As a result of these processes, and due to political changes, there have appeared hundreds of festivals throughout Romania and Transylvania in the last 25 years. The paper will shortly analyse to what extent can these festivals be regarded as a tradition or an invented tradition. Then it will present the four editions of the Hungarian Days of Kalotaszeg Region by studying the organizers, the location, the programme structure and the design used with each of the editions organized so far. Then it will conclude by returning to the main question stated in the title.

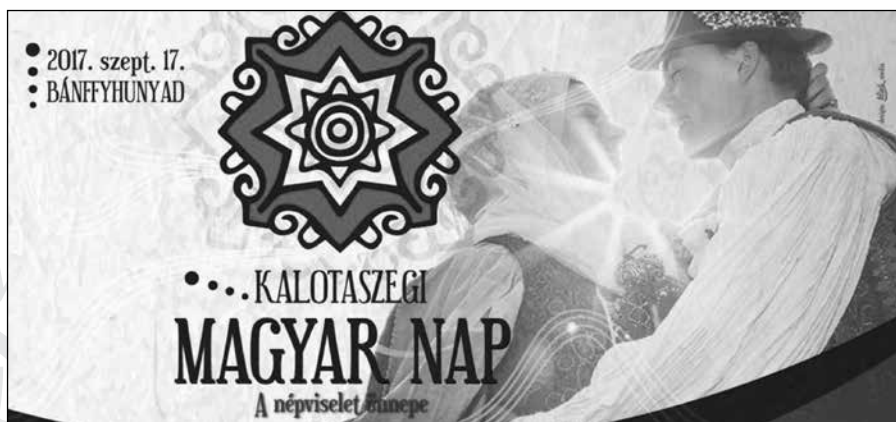
Képek

1. A Kalotaszegi Magyar Napok logója (2013)

2. A Kalotaszegi Napok logója (2015)

3. A Kalotaszegi Magyar Nap logója (2017)

4. A Kalotaszegi Magyar Napok logója (2018)